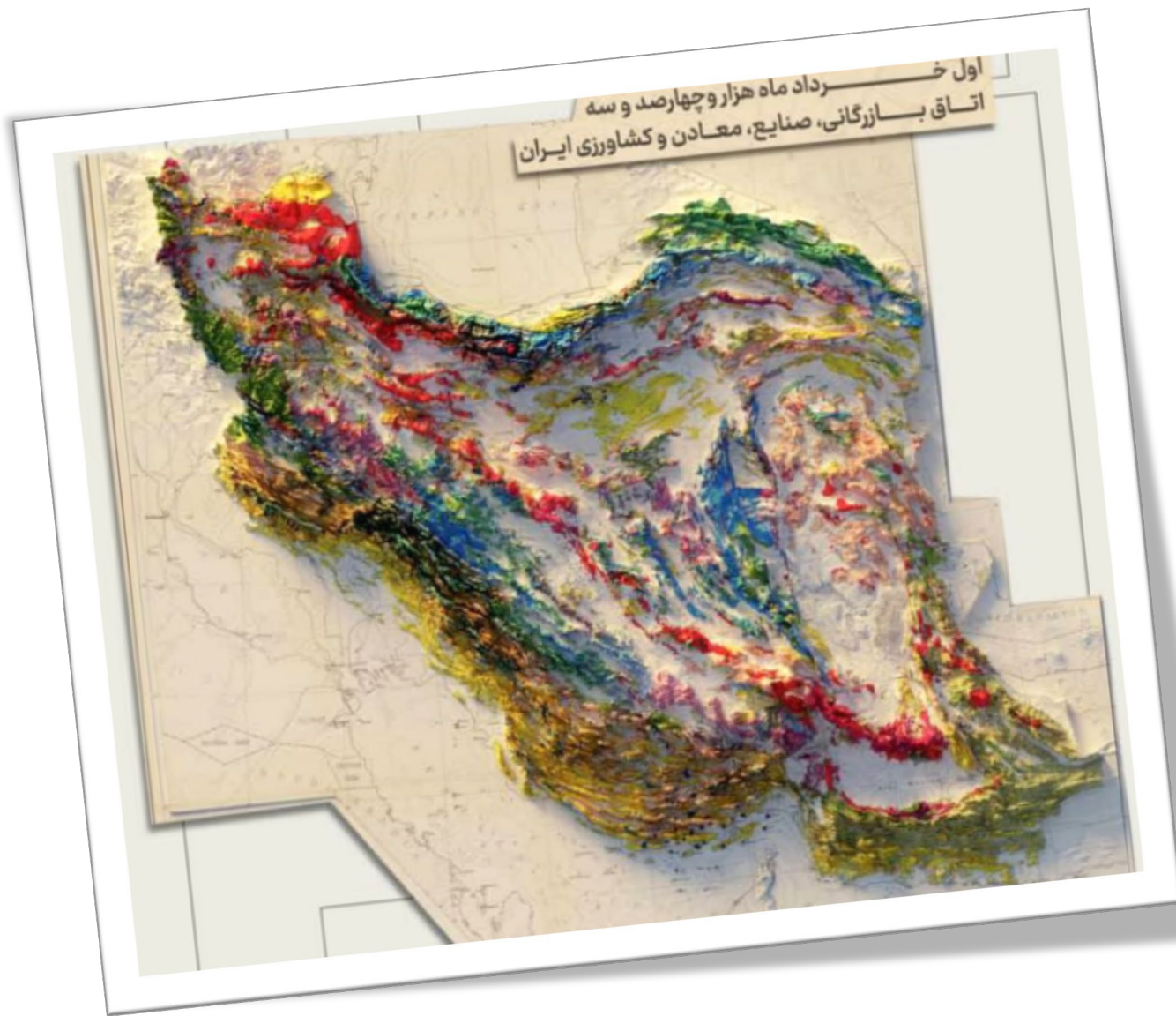

نام آوران زمین و معدن

کامران خداپرستی

خرداد ۱۴۰۳

یکم خرداد ماه روز ملی معدن است. به همین مناسبت کوشش شده تا یادی شود از هم‌میهنان سرشناس حوزه‌ی معدن و علوم زمین. اگر شما هم افرادی را می‌شناسید که نامشان از قلم افتاده است، خواهشمندم آنها را معرفی کنید.

مرحوم دکتر جواد حاجیان

جواد حاجیان، استاد پیشکسوت زمین شناسی ایران است و یکی از اعضای ثابت تیم‌های زمین‌شناسان مشهوری نظیر اشتوکالین و روتنر بوده است. نام او بر روی بسیاری از گزارش‌های مهم به ویژه گزارش‌های شرق ایران مرکزی دیده می‌شود.

همچنین او در تهیه نقشه‌های مبنای سازمان زمین‌شناسی نقش اساسی داشت و در فعالیت‌هایی از جمله تهیه نقشه‌های زمین‌شناسی زنجان، سنندج، بخش خاوری تکاب، کیودر آهنگ، قم، شوش و حوالی آن با مقیاس یکصدهزارم، مطالعه تونل‌های شیراز، گازرون و مطالعه معادن سرب و روی و... شرکت داشته است. ناگفته نماند این استاد گرانقدر که در تاریخ ۱ مهرماه ۱۳۹۵ درگذشت، پدر آریتا حاجیان بازیگر تئاتر، سینما و تلویزیون ایران است.

مرحوم دکتر یدالله سحابی

زندگی‌نامه

دکتر یدالله سحابی (زاده ۱۲۸۴ در سنگلج، تهران - درگذشته ۲۳ فروردین ۱۳۸۱ در تهران) و از زندانیان سیاسی بوده‌است. یدالله سحابی از اولین دارندگان مدرک دکترای علوم و از پیشگامان علم زمین‌شناسی در ایران است. ایشان پیش از انقلاب ریاست اداره فرهنگ تهران را برعهده داشت و در دولت موقت به نخست‌وزیری مهدی بازرگان که پس از پیروزی انقلاب ۱۳۵۷ تشکیل شد، سمت وزیر مشاور را داشت. از دیگر پست‌های سیاسی سحابی پس از انقلاب، عضویت در شورای انقلاب و ریاست سنی دوره اول مجلس شورای اسلامی بود.

دوره آموزش ابتدایی را در دبستان‌های شرف احمدی و اتحادیه و دوره دبیرستان را در دبیرستان‌های شرف و دارالفنون گذراند. سپس به دارالمعلمین مرکزی، که در آن زمان زیر نظر میرزا ابوالحسن‌خان فروغی اداره می‌شد، رفت و آموزش پایه را در ۱۳۰۴ به پایان رساند. سحابی پس از چند ماه آموزگاری، نزدیک سه سال در سمنان و خراسان به راه‌سازی پرداخت. اما با آغاز به کار دارالمعلمین عالی (دانشرای عالی) که به دانشگاه تربیت معلم تبدیل شد) در سال ۱۳۰۷، که با کوشش یحیی‌خان قراگوزلو (اعتمادالدوله) راه‌اندازی شده بود، به آن مرکز آموزشی وارد شد. او پس از ۳ سال فراگیری دانش، یکی از نخستین فارغ‌التحصیلان لیسانس در رشته علوم طبیعی از آن مرکز شد.

سحابی در سال ۱۳۱۰ کار رسمی خود را به عنوان آموزشگر علوم طبیعی در چهار دبیرستان دولتی شناخته شده آن زمان، دارالفنون، علمیه، شرف و ایرانشهر، آغاز کرد. او در شهریورماه ۱۳۱۱ پس از شرکت کردن در مسابقه علمی و قبولی در آن، از دانش‌آموختگان اعزام به فرانسه شد. سحابی ۴ سال در دانشگاه لیل به فراگیری دانش پرداخت و سرانجام اولین دکترای علوم ایران را با خود به ارمغان آورد. او به همراه دکتر فریدون فرشاد اولین اساتید ایرانی علم زمین‌شناسی در دانشگاه‌های ایران بوده‌است.

او در دوران چهار ساله اقامت خود در فرانسه، به تحصیل در رشته‌های گیاه‌شناسی، حیوان‌شناسی و آب‌های زیرزمینی در دانشگاه لیل پرداخت. موضوع رساله او، تحقیق در مورد «هاگ‌های زغال سنگ‌های فرانسه و ویژگی‌ها و انتشار چینه‌شناسی آنها» بود. وی در ادامه تحصیلاتش در شهر لیل، سفری نیز به «کراکوی» از شهرهای لهستان کرد و در آزمایشگاه دکتر زرن که تکنیک مخصوصی برای جداسازی اسپرها» از داخل ذغال سنگ ابداع نموده بود. به مطالعه و تحقیق پرداخت. گنجاندن بازدیدهای محلی دانشجویان از معادن در برنامه آموزشی درس زمین‌شناسی و ارتباط و همکاری مستمر با اداره کل معادن در جهت تامین نیازهای فنی آن اداره، از جمله اقداماتی بود که دکتر سحابی در ابتدای دوران دانشگاهی خود، انجام داد. تدریس دکتر سحابی در دانشگاه. ابتدا با سمت دانشیاری و پس از پنج سال با درجه استادی. به مدت ۲۵ سال ادامه یافت. البته فعالیت‌های آموزشی وی تنها به دانشگاه محدود نبود، او در سایر دانشکده‌ها یا دانشسراها نیز در رشته‌هایی نظیر معدن و نقشه برداری که به تناسب خود مباحثی را از زمین‌شناسی داشتند، تدریس می‌کرد. سحابی هم چنین با حکم دکتر محمد مصدق از پایه گذاران بخش اکتشاف و استخراج شرکت نفت بود.

در طول ۹ دهه زندگی یدالله سحابی چندین کتاب و تعدادی مقاله از او منتشر شده‌است. یدالله سحابی بیشتر در حوزه‌های (طبیعت) چون فسیل‌شناسی، زمین‌شناسی، جانورشناسی، گیاه‌شناسی، آب‌های زیرزمینی، زیست‌شناسی و جنین‌شناسی به فعالیت پرداخت. زمین‌شناسی عمومی، که در دهه ۱۳۳۰ از سوی دانشگاه تهران منتشر شد و کتاب شناخته شده او با نام خلقت انسان که در دهه ۱۳۴۰ چند بار به چاپ رسید، از مهم‌ترین کتاب‌های اوست. او مقاله‌هایی پیرامون زمین‌شناسی ایران در مجله‌های مناطق خشک و کویری دانشسرای عالی به چاپ رساند. قنات قریه آیینه ورزان در جاده تهران. فیروزکوه و قنات بزرگ کرمانشاه که از لحاظ آبدهی در ایران بی نظیر است و امروزه هم قسمتی از آب مشروب شهر را تامین می‌کند، نمونه‌هایی از منابع آبی هستند که پیش از انقلاب، با راهنمایی و تحلیل یدالله سحابی حفر شده‌اند. مکان یابی کارخانه سیمان آبیگ در سال ۱۳۴۹ به درخواست شرکت سیمان فارس و خوزستان، توسعه سیستم آبیاری، مطالعه و تنظیم گزارش در تایید ذخیره بزرگ سنگ آهک نسبتاً خالص و منبع سرشار آب زیر زمینی در آن مکان و مطالعه و بررسی‌های فنی آسیایی برای ازدیاد سطح کشت چغندر که به درخواست کارخانه‌های قند بروجرد، تربت حیدریه، مرودشت و همدان بین سال‌های ۱۳۵۰ تا ۱۳۶۲ انجام شده‌است، نمونه‌های دیگری از فعالیت‌های علمی و صنعتی این استاد بزرگ و ارزنده به شمار می‌آیند.

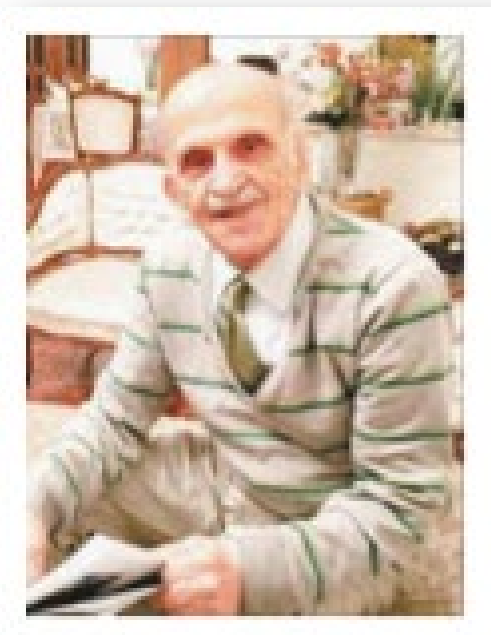
مهندس محمدحسن نبوی

زندگی‌نامه

زادگاه ایشان شهر سمنان است که کوههای البرز در شمال و کویر مرکزی در جنوب آن قرار دارد و زبان مردم آن از گویش های کهن فارسی است که آن را بسیار دوست می دارند و در نوشتارهایشان از واژه های آن، به ویژه واژه های ریختاری، بهره می گیرند. تا پنجم دبیرستان در سمنان و ششم ریاضی را در دبیرستان مروی تهران گذراندند. در سال ۱۳۳۵ در دانشکده فنی دانشگاه تهران در رشته مهندسی معدن پذیرفته و در سال ۱۳۴۰ در گرایش زمین شناسی دانش آموخته شدند. همان سال، کارمند سازمان زمین شناسی کشور شدند که به تازگی آغاز به کار کرده بود و هنوز زمین شناس نداشت. همراه با مهندس منصور صمیمی نمین، دو نخستین زمین شناس سازمان شدند. در سازمان از زمین شناس ساده تا مدیر امور زمین شناسی پیش رفته و پس از بازنشستگی در سال ۱۳۶۹ همراه با چند تن از بزرگان مهندسی سازه، شرکت مهندسان آب نیرو را به وجود آوردند و تا کنون در این شرکت بررسی های زمین شناسی مهندسی و ژئوتکنیک و لرزه زمین ساخت را برای جایگاه سدها و سازه های وابسته آن انجام می دهند.

از سال ۱۳۴۸، به مدت بیش از ۱۵ سال، در دانشگاههای تربیت معلم، شهید بهشتی، امیرکبیر، آزاد اسلامی و سازمان نقشه برداری، درسهای زمین شناسی ایران، چینه نگاری، زمین شناسی عمومی، تکتونیک و ژئومورفولوژی را آموزش می دادند که به علت فشردگی کارها در شرکت، ناگزیر از درس دادن، دست کشیدند. اما پیوند با دانشگاه و همچنین سازمان زمین شناسی را هیچ گاه نگسسته و همکاری ها پیگرانه است.

نوشتارهایشان درباره سدها و تونلها، همیشه درباره ریختار جایگاه سازه ها، یافته های بیشتری را در میان نهاده اند. به ویژگی های توپوگرافی، ویژگی های ریختاری از دیدگاه زمین شناسی، پدیده های ویژه در جایگاه سازه و نزدیکی آن و سرانجام چگونگی به وجود آمدن آن پرداخته اند و این را از بایسته ترین کارهای بررسی زمین شناسی مهندسی و اکتشافی می دانند که شوربختانه کمتر به آن روی آورده شده است.

زنده یاد دکتر رسول اخروی

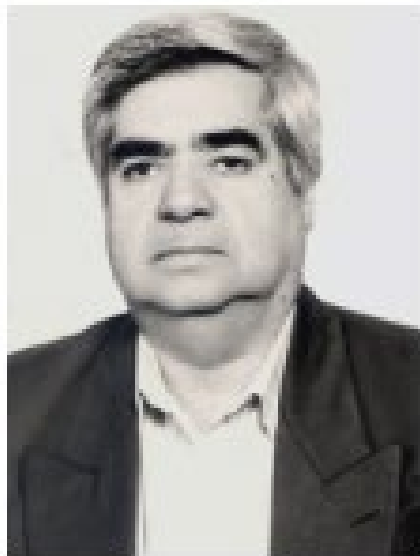

زنده یاد دکتر رسول اخروی در سال ۱۳۲۶ در زنجان متولد شد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در تهران به پایان رساند و پس از خدمت سربازی در سال ۱۳۴۹ در رشته زمین شناسی وارد دانشگاه تهران شد. در سال ۱۳۵۳ و پس از اخذ مدرک کارشناسی ارشد به عنوان مربی به استخدام دانشگاه تهران درآمد. اخروی در سال ۱۳۵۴ ازدواج و راهی آمریکا می شود تا در مقطع دکتری دانشگاه ایلی نویز ادامه تحصیل دهد.

با اخذ مدرک دکتری در سال ۱۳۶۱ به ایران بازگشت و در وزارت نیرو به کار مشغول شد. مدتی نیز به همکاری با وزارت نفت پرداخته و سپس در سال ۱۳۶۷ به دانشگاه تهران پیوسته و تا پایان عمر به فعالیت در این مرکز مشغول گشت. در طول تدریس در دانشگاه تهران پست های مدیریتی متفاوتی را نیز به عهده گرفت.

وی بیش از ۲۰ مقاله علمی نگاشته و راهنمایی بیش از ۳۰ پایان نامه را به عهده داشته است. کتاب "مبانی زمین شناسی" ترجمه رسول اخروی ، در دوره دوازدهم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شد. این کتاب تا کنون ۱۷ بار تجدید چاپ شده و یکی از پرفروش ترین کتاب های زمین شناسی فارسی بوده است.

مهندس حسن مدنی

زندگینامه:

مهندس حسن مدنی در سال ۱۳۲۲ خورشیدی در شهر معدنی شاهرود بدنیا آمدند. ایشان دارای مدرک مهندسی معدن از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۵ بوده و از سال ۱۳۵۴ تا کنون به عنوان استادیار دانشکده مهندسی معدن دانشگاه صنعتی امیرکبیر به تدریس مشغول هستند. از کتاب‌های ایشان می‌توان به آبکشی و آبرسانی در معادن، آشنایی با معدنکاری، اصول استخراج معادن، اصول اکتشاف مواد معدنی، اصول پی جویی، اکتشاف و ارزیابی ذخایر معدنی، تهویه در معادن، در جستجوی مواد معدنی، زغال سنگ، زمین‌شناسی ساختمانی و تکتونیک، زمین‌شناسی عمومی، کانی‌ها را بشناسیم، مقاومت مصالح و مکانیک سیالات و هیدرولیک اشاره نمود. کتاب اصول پی جویی، اکتشاف و ارزیابی ذخایر معدنی وی، در دوره ششم کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان کتاب سال برگزیده شده‌است. ایشان همچنین از موسسان انجمن مهندسی معدن ایران، و از کوشندگان سازمان نظام مهندسی معدن ایران بوده و هستند. به نوعی نام ایشان با مهندسی معدن در ایران گره خورده است و در زمانی که فقر کتابهای معدنی در ایران وجود داشت کتابهای این بزرگمرد بسیار راهگشای دانشجویان شدند. همچنین ایشان از پیشکسوتان صنعت زغال سنگ ایران بوده و در بسیاری از معادن ایران تلاش نموده و همچنان در حال راهنمایی دانشجویان و متخصصان جوانتر هستند.

مرحوم دکتر عبدالمجید یعقوب پور

“عبدالمجید یعقوب پور” در سال ۱۳۲۰ در شهر بروجرد به دنیا آمد. او تحصیلات مقدماتی خود را در همین شهر به اتمام رساند و از همان ابتدای تحصیل رنگ سنگها برایش جذابیت خاصی داشت و مشتاق بود علت این تفاوت رنگها را بداند. به گفته دکتر در اردوهای دسته جمعی مشغول جمع کردن انواع و اقسام سنگها بوده و همین علاقه باعث شد تا پس از تنها یک سال تحصیل در رشته کشاورزی به زمین شناسی تغییر رشته دهد. در سال ۱۳۴۲ از دانشگاه تربیت معلم فارغ التحصیل شد. وی برای ادامه تحصیل به آمریکا رفته و در سال ۱۳۵۸ موفق به اخذ درجه دکتری در رشته زمین شناسی اقتصادی گردید. همچنین او خواهرزاده نویسنده و مورخ معاصر ایرانی احمد سمیعی (ا. شنوا) یکی دیگر از سفاهر بروجرد می باشد. “عبدالمجید یعقوب پور” را در ایران به عنوان (پدر زمین شناسی اقتصادی ایران) می شناسند. دکتر “عبدالمجید یعقوب پور” در سال ۱۳۸۵ به عنوان زمین شناس نمونه انتخاب شد. ایشان مدت ۵سال دبیر آموزش و پرورش و سپس دبیر آزمایشگاه و بعد از آن در گروه زمین شناسی دانشسرای عالی سابق (دانشگاه تربیت معلم) مشغول به خدمت شد. پس از بازگشت به ایران با چندین مرکز از جمله مرکز نشر دانشگاهی، وزارت معادن و فلزات و سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور همکاری کرده است.

سوابق

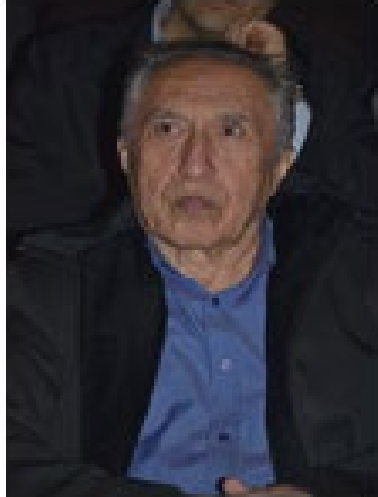
انجام • اطرح تحقیقاتی در زمینه های زمین شناسی اقتصادی و جنبه های اقتصادی در اکتشاف معادن،

عضویت در شورای برنامه ریزی و پژوهشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی

عضویت در شاخه زمین شناسی گروه علوم پایه فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران،

عضویت در شورای عالی معادن وزارت معادن و فلزات،

تدریس در دانشگاه های مختلف کشور، استاد راهنمای ۱۰ پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترا

آثار و ترجمه ها

زمین در فضا

مبانی زمین شناسی اقتصادی

تخمین و ارزیابی ذخایر معدنی

اکتشاف معدن

اصول زمین شناسی ذخایر

واژه های علوم زمین

ترجمه ها

ارزیابی اقتصادی در اکتشاف

منابع معدنی از دیدگاه اقتصادی و زیست محیطی

اطلس ابرهای دریایی

کانی های خاک های کمیاب

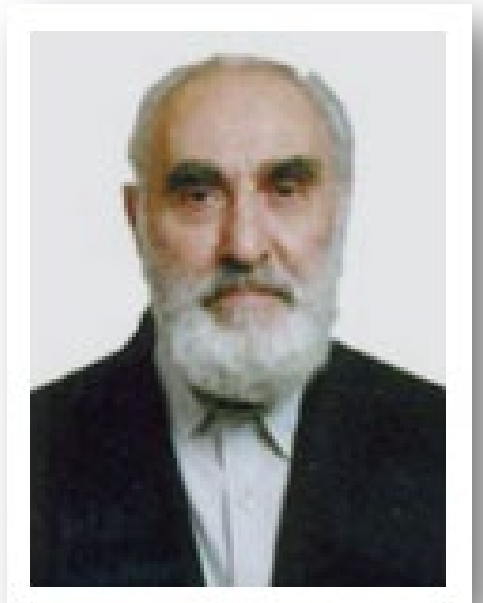
دکتر “عبدالمجید یعقوب پور” عصر روز دوشنبه ۲۲ خردادماه ۱۳۹۱ درگذشت و دار فانی را وداع گفت .

دکتر علی اصغر آریایی

زندگی‌نامه:

این استاد بزرگ و پدر زمین‌شناسی خاور ایران متولد ۱۳۰۷ و در شهرستان خوی هستند. این استاد فرهیخته دارای دو مدرک دکتری در دو گرایش چینه و فسیل‌شناسی و نیز زمین‌شناسی ساختمانی از فرانسه هستند. این مرد بزرگ موسس گروه‌های زمین‌شناسی دانشگاه‌های فردوسی مشهد و سیستان و بلوچستان و نیز دانشگاه آزاد مشهد بوده و در مطالعات زمین‌شناسی ایران خاوری نقشی بسزا داشتند. ایشان همچنین از هیات موسس مجله پژوهشی و ارزنده Iranian Journal of Earth Sciences هستند که در سایت Scopus نمایه شده و بزودی به درجه ISI نایل می‌شود. کشف گونه‌ای جدید از جلبک‌های آهکی مربوط به ۱۳۰ میلیون سال قبل و نامگذاری آن به نام Parsica از کارهای این دانشمند بزرگ در سال ۲۰۱۰ است. علاوه بر دانش ایشان یک اسوه بزرگ در اخلاق برای جامعه علمی ایران هستند.

دکتر فیروز علی نیا

زندگی‌نامه:

این استاد و پیشکسوت اکتشاف معدن در ایران در سال ۱۳۱۹ در لنگرود متولد شدند. ایشان تحصیلات خود را با درجه دکتری در رشته زمین شناسی اقتصادی و در دانشگاه ارتس گیبرگ آلمان به پایان رسانده و پس از بازگشت به ایران بعنوان یکی از موسسان دانشکده معدن دانشگاه صنعتی امیرکبیر فعالیت خود را آغاز نمودند. ایشان در دوره بین سالهای ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۰ و ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۸ ریاست این دانشکده را به عهده داشتند. ایشان همچنین از موسسان انجمن مهندسی معدن ایران در سال ۱۳۸۱ و ریاست انجمن در دوره های نخست و پنجم آنرا به عهده داشتند. در حال حاضر ایشان با درجه استادیاری در حال تدریس در دانشگاه صنعتی امیرکبیر هستند. ایشان همچنین از بنیانگذاران رشته مهندسی معدن دانشگاه آزاد هستند. بدون تردید زحمات ایشان در بارور نمودن رشته اکتشاف معدن کشور بسیار پرثمر بوده است.

مرحوم دکتر خسرو خسروتهرانی

زندگینامه:

دکتر خسرو خسروتهرانی متولد ۱۳۱۹ استاد زمین شناسی دانشکده علوم دانشگاه تهران دارای سوابق تحصیلی زیر می باشد:

کارشناسی زمین شناسی از دانشکده علوم دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۱، کارشناسی ارشد و D.E.A از دانشگاه پاریس در رشته تخصصی چینه شناسی میکروفسیل در سال ۱۳۴۴، دکترای تخصصی در رشته چینه شناسی و میکروپالئونتولوژی از دانشگاه پاریس در سال ۱۳۴۷، دکترای دولتی در رشته چینه شناسی از دانشگاه پاریس در سال ۱۳۵۶.

مرتبه علمی:

پس از طی مراحل استادیاری و دانشیاری، ارتقاء به درجه استادی دانشکده علوم دانشگاه تهران.

زمینه های علمی و تحقیقاتی:

چینه شناسی مزوزوئیک در نواحی بجنورد، فیروزکوه و ایران مرکزی، راهنمایی، مشاوره و نظارت بر ۳ پایان نامه کارشناسی و ۱۶ پایان نامه کارشناسی ارشد.

تالیفات

تعداد تالیفات (نگارش یا ترجمه کتاب) بزبان فارسی: ۷

زمینه علمی تالیفات:

چینه شناسی ایران، زمین شناسی ایران، میکروفاسیس، میکروپالئونتولوژی کاربردی، دورانهای زمین شناسی (پرکامبرین و پالئوزوئیک)، رخدادهای دورانهای زمین شناسی.

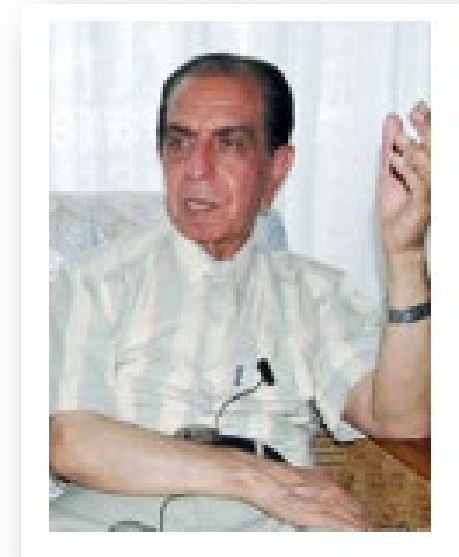
مقالات

تعداد مقالات بزبان فارسی: ۱۴، تعداد مقالات بزبان خارجی: ۱۲

زمینه علمی مقالات:

چینه شناسی، میکروپالئونتولوژی، پالئوژئوگرافی و Chemical Stratigraphy.

خسرو خسرو تهرانى در مورخ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۵ در گذشت.

زندگی‌نامه

ایشان در هفدهم اسفند ماه ۱۳۱۵ متولد شدند. پس از گذراندن دوره دبستان در شهرهای اصفهان، نائین، رشت و تبریز، تحصیلات متوسطه ی خود را در دبیرستان های شرف، مروی و دارالفنون تهران ادامه داد. در سال ۱۳۳۴، موفق به اخذ مدرک دیپلم از دبیرستان دارالفنون تهران شد. در همان سال به دانشکده ی علوم، رشته ی زمین شناسی رفت و در سال ۱۳۳۸ از این دانشکده فارغ التحصیل شد. در سال (۱۹۵۹) ۱۳۳۸، از طرف شرکت ملی نفت ایران برای ادامه تحصیل به دانشکده ی نفت فرانسه اعزام شد. در سال ۱۹۶۱ مدرک مهندسی فوق لیسانس خود را در رشته زمین شناسی نفت دریافت کرد. در سال ۱۳۴۰، در « سازمان زمین شناسی کشور » که تأسیس آن در سال ۱۳۳۸ به تصویب قوه مقننه رسیده بود، به خدمت در آمد. در سال ۱۳۴۶ برای ادامه تحصیل در دوره دکتری عازم شهر «لیون» در کشور فرانسه شد و در سال ۱۳۵۰، مدرک دکترای دولتی در رشته ی زمین شناسی را از دانشگاه «کلودبرنارد» دریافت کرد. علاوه بر فعالیت در سازمان زمین شناسی کشور، از سال ۱۳۵۲ در دانشگاه های تهران، تبریز، شیراز، دانشکده ی علوم زمین و پژوهشگاه نفت مشغول تدریس، راهنمایی، داوری و مشاوره ی دانشجویان دوره ی کارشناسی ارشد و دکتری بود.

مدارج علمی ایشان عبارتند از: استادیار پژوهشکده علوم زمین و مدیر عامل شرکت کاوشگران پوسته زمین فوق لیسانس در زمین شناسی نفت و دکترای دولتی در رشته زمین شناسی

ایشان به زبانهای فرانسه و انگلیسی تسلط دارند و دارای تخصص و تجربیات در زمینه های مهندسی نفت خصوصاً زمین شناسی نفت و اکتشاف مواد هیدروکربور در ایران و فرانسه می باشند. ایشان دارای ۳۵ سال سابقه تدریس در رشته های زمین شناسی نفت، زمین شناسی ایران و چینه شناسی ایران در دانشگاههای امیرکبیر تهران، شیراز، تبریز، پژوهشگاه نفت، پژوهشکده علوم زمین می باشند. راهنمایی و مشاوره بسیاری از رساله های کارشناسی ارشد و دکتری در زمینه های زمین شناسی و اکتشافات معادن را بر عهده داشته اند. در ضمن سوابق خدمتی خود مسئولیتهای زیر را نیز عهده دار بوده اند.

۱. زمین شناس مسئول اکیپ های صحرایی
۲. رئیس گروه زمین شناسی منطقه ای
۳. رئیس گروه تلفیق عملیات زمین شناسی
۴. معاون امور زمین شناسی در سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور
۵. مشاور رئیس سازمان زمین شناسی کشور
۶. سرپرست سازمان زمین شناسی کشور
۷. مدیر عامل شرکت خدمات اکتشافی کشور
۸. مدیر امور همکاریهای علمی و آموزشی
۹. مدیر امور مراکز
۱۰. استادیار پژوهشکده علوم زمین
۱۱. نظارت بر عملیات زمین شناسی شرکت های B.R.G.N. فرانسه، آب و خاک با مشارکت کارشناسان کانادایی را چندین سال عهده دار بوده اند.

دکتر بیژن اسفندیاری

زندگی‌نامه

این استاد فرزانه در سال ۱۳۲۱ در تهران متولد شدند. ایشان پس از اخذ دیپلم ریاضی و فیزیک از دبیرستان فیروزبهرام به آمریکا برای ادامه تحصیل عزیمت نمودند. ایشان مدارک کارشناسی و ارشد خود را در دانشگاه اوکلاهامای آمریکا و مدرک دکتری خود را از دانشگاه برکلی در رشته زمین شناسی مهندسی معدن اخذ نمودند. همچنین دوره پس از دکتری خود را در دانشگاه استنفورد آمریکا و یک دوره زلزله شناسی را در مرکز بین المللی زلزله شناسی ژاپن گذراندند. ایشان از سال ۱۳۴۸ عضو هیات علمی دانشکده علوم دانشگاه تهران شدند و تا دهه ۱۳۷۰ با رده استاد تمام در این دانشگاه به خدمت شاغل بودند. این استاد گرانقدر از سال ۱۳۶۵ تا سال ۱۳۶۸ بعنوان ریاست "گروه علوم زمین مرکز نشر دانشگاهی" خدمت کردند که حاصل آن انتشار ۸ کتاب ارزنده در زمینه علوم زمین و معدن بود. این استاد ارجمند از بنیانگذاران بخش معدن و زمین شناسی دانشگاه های آزاد در تهران و شهرستان ها بودند و تا سال ۱۳۸۹ در واحد تهران جنوب مشغول پرورش دانشجویان بودند. در حاضر ایشان بعنوان کارشناس خیره بخش معدن در کانون کارشناسان دادگستری در حال فعالیت هستند. از آثار ارزشمند این استاد بزرگوار می توان به ترجمه کتاب های زیر اشاره نمود:

- ۱- زمین شناسی روی زمین نوشته پروفیسور رابرت کامپتون (دانشگاه برکلی)
- ۲- زمین نوشته پروفیسور فرانک پرس و پروفیسور ریموند سیمور
- ۳- همکاری در نوشتن جلد ۱۵ Advances in Geophysics (به زبان انگلیسی)

زنده یاد دکتر سیروس زرعیان

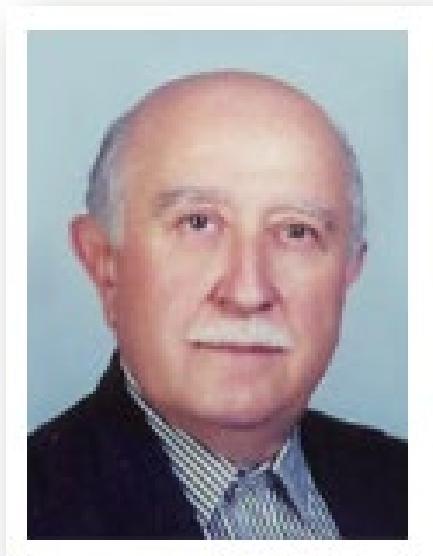
زندگی‌نامه

در سال ۱۳۱۰ در لاهیجان متولد شد و دوران ابتدایی تا پنجم را در لاهیجان و ششم و متوسطه را در دبیرستان شاهپور رشت گذراند. وی پس از پایان ششم متوسطه بواسطه کتاب هایی که درباره زمین خوانده بود به رشته زمین شناسی علاقه مند شده و با شرکت در کنکور دانشکده علوم دانشگاه تهران در رشته زمین شناسی ادامه تحصیل داد. دکتر زرعیان با گرفتن مدرک لیسانس به عنوان شاگرد اول برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت و با درجه دکتری در رشته پترولوژی به عنوان استاد دانشگاه پاریس مشغول به تدریس شد. با توجه به نیاز کشور و علاقه وی به تدریس در داخل از آرزوهای بلند پروازانه خود دست کشیده و به کشور بازگشت. وی از سال ۱۳۳۸ در دانشگاه تهران مشغول به تدریس شد و در سال ۱۳۴۲ کتاب «سنگ شناسی» را با همراه با دکتر سجایی منتشر کرد. دکتر سیروس زرعیان بعد از بازنشستگی دکتر سجایی مسئولیت موزه علوم زمین دانشگاه تهران را عهده دار شد. دکتر در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال در رشته زمین شناسی و در واحد تهران جنوب در رشته مهندسی معدن تدریس کرده است. وی در صبح یکشنبه هفتم اسفند ماه ۱۳۷۹ پس از عمری تلاش در راه پویایی و پیشرفت رشته زمین شناسی در ایران و جهان بر اثر عارضه ایست قلبی در کلاس درس دارفانی را وداع گفت.

دکتر عباس پرورش

یکی از استادان به نام معدن ایران که در بالندگی و ارتباط بین المللی این رشته و نیز رشد معدنکاری کشور سهم بسزایی داشته است. استاد معزز جناب آقای دکتر پرورش متولد ۱۳۱۹ در اصفهان هستند. پدر ایشان زنده یاد حاج حسین پرورش از هنرمندان در رشته نقره کاری بودند و از مردان نیک و خیر این شهر باستانی به شمار می آمدند. ایشان در سال های ۱۳۴۴ و ۱۳۴۷ کارشناسی ارشد و دکتری خود را در رشته مهندسی معدن از دانشگاه لئوبن اتریش اخذ نمودند. در این میان ایشان بعنوان کارشناس معدن بخش عمران سازمان ملل متحد در شمال آفریقا مشغول به خدمت شدند و نیز رساله دکتری خود در ایسلند بعنوان نخستین ایرانی وارد شده به آن جزیره انجام دادند. ایشان در دوران فعالیت در آفریقا بدلیل رعایت شعایر دینی و ارتباط خوب با بومیان محلی موفق به کشف منابع ارزنده ای در این کشورها شدند. بعد از پایان تحصیلات برای خدمت به کشور به ایران بازگشتند و از نخستین کارشناسان وزارت صنایع و معادن و نیز شرکت ملی فولاد ایران بودند. ایشان در سال ۱۳۵۲ مسوول اکتشاف کانسار بزرگ گل گهر شدند و در همکاری با سوئدی ها نخستین حفاری های اکتشافی را در آن منطقه انجام دادند. ایشان در سال ۱۳۶۲ بعنوان معاونت نظارت و بهره برداری در وزارت معادن و فلزات شدند. در حال حاضر این استاد فرهیخته در حال همکاری با بخش خصوصی می-باشند. همچنین ایشان سال ها در دانشگاه آزاد واحد تهران جنوب در مقطع کارشناسی ارشد تدریس نموده و دانشجویان ارزنده ای را برای این آب و خاک تربیت کردند. از بزرگترین خدمات ایشان تدوین و نگارش کتاب معدن نامه براساس نوشته های میرزا محمد صالح تبریزی معدنچی باشی محمدمشاه قاجار است. همچنین ایشان در ۴۵ سال خدمتشان در کشور گزارش های زیادی از معادن کشور تهیه نمودند که برای توسعه کشور بسیار مثمرتر بوده است. ازسویی دیگر ایشان سال ها از سوی دبیرخانه کنگره جهانی معدن بعنوان سخنران کلیدی این کنگره ها و میهمان ویژه از سوی ایران در کنگره آسیایی معدن هستند.

مرحوم مهندس کرامت الله علی پور

یکی از پیشکسوتان معدنکاری و ایران متولد ۱۳۰۲ شیراز و از نخستین فارغ التحصیلان دانشگاه تهران در سال ۱۳۲۵ می باشد. سوابق ایشان در زیر آورده شده است:

اطلاعات تحصیلی

فوق لیسانس مهندسی معدن دانشکده فنی دانشگاه تهران ۱۳۲۵

تجارب و تخصص

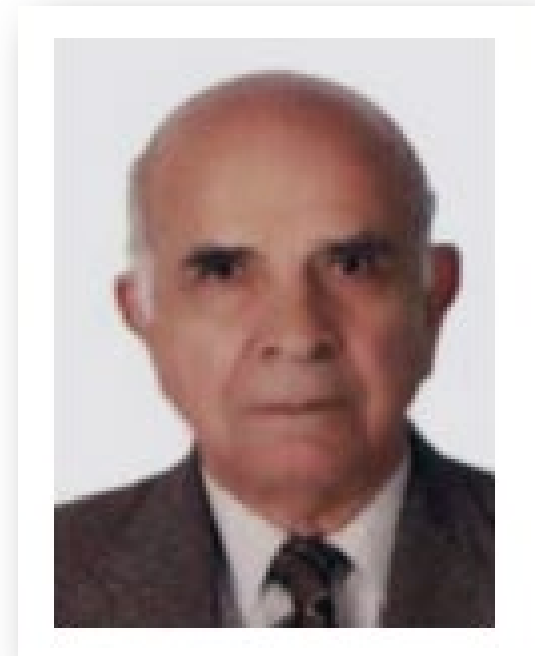
تحصیلات تکمیلی:

- الف - گذراندن دوره تخصصی معدن در سازمان همکاری های بین المللی - آمریکا سال ۱۹۵۶
- ب - اخذ گواهینامه از اداره معادن آمریکا، دوره آمار مواد معدنی آمریکا ۱۹۶۵

مشاغل و فعالیت ها:

- ۱- اشتغال در معادن ایران از سال ۱۳۲۵ تا ۱۳۴۴ در سمت های مهندسی تا ریاست معادن به ترتیب در معادن گلندرود، زیراب، شمشک، چشمه گل و الیکا
- ۲- رئیس قسمت فنی و اجرایی شرکت کل معادن (از سال ۱۳۴۴ تا ۱۳۴۶)
- ۳- در سازمان زمین شناسی کشور در سمت های مدیر امور فنی و معاونت فنی و اجرایی (از سال ۱۳۴۶ تا ۱۳۵۸ که سال بازنشستگی می باشد).
- ۴- کارشناس رسمی دادگستری در معادن (از سال ۱۳۵۱ تاکنون)
- ۵- تدریس درس ایمنی در معادن، در دانشکده معدن شاهرود و آموزشگاههای معادن تابع شرکت سهامی کل معادن ایران
- ۶- تالیفات: ترجمه کتاب «زمین شناسی ذخائر معدنی»، تالیف اسمیرنوف، تالیف کتاب «تاریخ زمین شناسی و معدن در ایران»

کرامت الله علیپور، مهندس پیشکسوت صنعت معدنکاری کشور در آمریکا درگذشت.

زنده یاد دکتر عباس افشارحرب

زندگی‌نامه:

ایشان در سال ۱۳۱۲ ه.ش در تهران متولد شده و پس از گذراندن دوره دبیرستان، در سال ۱۳۳۱ وارد دانشکده فنی تهران شد و پس از اخذ مدرک مهندسی اکتشاف معدن به استخدام شرکت اکتشاف و استخراج شرکت ملی نفت ایران درآمدند. وی با تلاش و کوشش گسترده خود در سال ۱۳۵۲ موفق به اخذ دکترای زمین شناسی نفت از دانشگاه امپریال کالج لندن شد. وی در طول خدمت صادقانه خود، مسئولیت‌های متعددی را در سمت‌های مختلف در مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت ایران عهده دار شده بود. دکتر عباس افشار در طول حیات پربار علمی خود خدمات شایسته علمی و تحقیقاتی بسیاری را در زمین شناسی و شناخت حوضه‌های روبی مختلف ایران داشته است و علاوه بر ارائه گزارش های علمی و تحقیقاتی ارزشمند در وزارت نفت، مجامع علمی معتبر داخلی و خارجی، نیز مقالات متعددی را منتشر کرده است.

نام دکتر افشار به حوضه رسوبی کپه داغ در شمال شرق ایران به عنوان بنیان گذار زمین شناسی مدرن در این ناحیه، عجین است و به تازگی کتاب زمین شناسی کپه داغ نیز توسط سازمان زمین شناسی ایران و به قلم این دانشمند فقید به چاپ رسیده است تا نام او برای همیشه یادگار بماند. همچنین ایشان از مهمترین پیشکسوتان ژئوشیمی آلی ایران نیز می‌باشند و جزوات ارزشمند ایشان همچنان بعنوان یک منبع خوب برای دانشجویان به یادگار مانده است. وی در سال ۷۴ مفتح به بازنشستگی از وزارت نفت شده ولی همچنان در زمینه‌های تحقیق و تدریس کوشا بود. دکتر افشار حرب، در تاریخ ۳۰ فروردین ۱۳۸۶ در ۷۴ سالگی دار فانی را وداع گفت و جامعه زمین‌شناسی نفت ایران داغدار شد.

زنده یاد دکتر سدراک آبدالیان

زندگینامه

استاد سدراک آبدالیان در سال ۱۲۷۳ خورشیدی به دنیا آمد و دکترای خود را از دانشگاه سوربن پاریس در فرانسه دریافت کرد. او به افتخار دریافت رتبه آکادمیک دولت فرانسه با عنوان "Academiques La Croix Chevalier" و "dans L ordre des Palmes" نایل شد و در دانشگاه ایروان ارمنستان و دانشگاه تهران ایران به درجه استادی رسید. او در این دانشگاه ها، زمین شناسی، معدن و لرزه شناسی تدریس می کرد. در سال ۱۳۰۹ خورشیدی، استاد آبدالیان رییس علمی وزارت صنایع و معادن ایران شد. او در بخش های بزرگی از ارمنستان و ایران به سفر و پژوهش پرداخت و در زمینه علوم زمین فلات ایران و ارمنستان چندین کتاب و گزارش علمی نوشت.

او اولین دانشمند ایرانی بود که دگرریختی های لرزه گاهی (coseismic) زمین را که با زمین لرزه ۲۳/۱۱/۱۳۳۱ ترود همراه بود، مورد بررسی قرار داد. آبدالیان اولین نقشه های زمین ساخت و لرزه زمین ساخت ایران را در سال های ۱۳۴۰ و ۱۳۴۲، پیش از شکل گیری کامل سازمان زمین شناسی کشور تهیه کرد. او دگر ریختی های زمین را که در پیوند با زمین لرزه ۱۰/۶/۱۳۴۱ بوبین روی داده بود مورد بررسی قرار داد و پیش از درگذشت خود نتایج این بررسی های میدانی را منتشر کرد. او اولین دانشمند ایرانی بود که درباره خطر زمین لرزه در تهران مطالبی نوشت و تنها کسی بود که زمین لرزه سال ۱۳۳۱ ترود را مورد بررسی قرار داد.

استاد آبدالیان در سال ۱۳۴۲ خورشیدی در سن ۶۹ سالگی در تهران درگذشت. از او دو پسر (آرمن و آرتین) به یادگار ماندند. او گنجینه های با ارزشی از کانی و سنگ از خود بجا گذاشت که از سراسر اسران جمع آوری کرده بود و به دقت در زیرزمین خانه اش در خیابان فرانسه تهران مرتب شده بود. پسران آبدالیان نیز استاد شدند و در حال تدریس در پاریس، فرانسه هستند.

مهندس صفی اصفیا

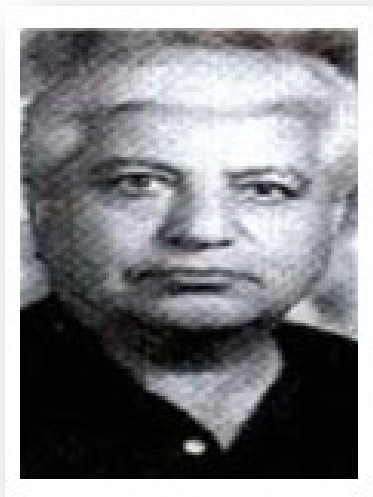
زندگی‌نامه:

صفی اصفیا (اولین رئیس سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور) در سال ۱۲۹۵ به دنیا آمد. در سال ۱۳۱۱ از دبیرستان ثروت دیپلم گرفت. سپس راهی فرانسه شد و در سال ۱۳۱۵ از پلی‌تکنیک فرانسه فارغ‌التحصیل شد. وی در سال ۱۳۱۷ تحصیلات خود را در مدرسه عالی معدن فرانسه به پایان رساند. سوابق حرفه‌ای وی را می‌توان اینگونه برشمرد: مشاور فنی اداره کل معادن از سال ۱۳۱۹، نماینده دانشگاه تهران در شورای عالی معادن از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۳، مشاور فنی سازمان برنامه از سال ۱۳۳۴ تا ۱۳۳۵، معاون سازمان برنامه و بودجه از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۴۰، مشاور وزیر و نائب رئیس نخست وزیر در امور اقتصادی از سال ۱۳۴۸ تا شهریور ۱۳۵۷.

زنده یاد دکتر ضرغام معزز لسکو

زندگینامه:

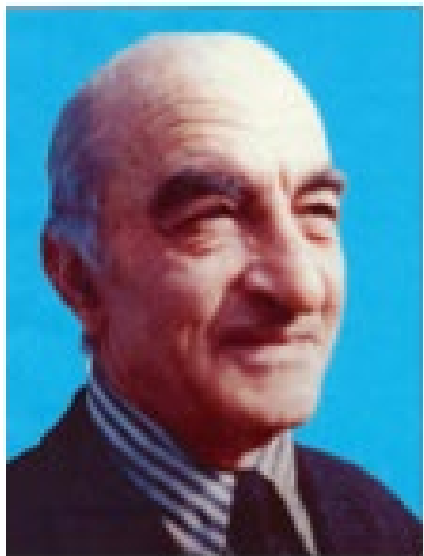
این استاد بزرگ زمین شناسی خاور ایران متولد ۱۳۰۸ و در شهرستان بیرجند بودند. این استاد فرهیخته دارای مدرک دکتری در گرایش کانی شناسی از آلمان بودند. این مرد بزرگ از نخستین استادان گروه های زمین شناسی در دانشگاه های فردوسی مشهد و بیرجند و معدن در دانشگاه بیرجند بوده و در مطالعات زمین شناسی ایران خاوری نقشی بسزا داشتند. در سالهای ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۱ مدیریت گروه زمین شناسی دانشگاه فردوسی مشهد را به عهده داشتند. کتاب دوجلدی کانی شناسی منتشره توسط دانشگاه فردوسی مشهد از ایشان به یادگار مانده است. این استاد فرهیخته مردی آزاده و ملی بودند و برای اعتلای دانشگاه بیرجند بسیار زحمت کشیدند و سرانجام در زمستان ۱۳۹۳ به دیدار حق تعالی شتافتند.

زنده یاد مهندس مرتضی رستگار

بدون هیچ تردیدی باید گفت که این بزرگوار پدر معدنکاری سرب و روی نوین در ایران است. مهندس مرتضی رستگار جواهری در سال ۱۲۹۱ خورشیدی در یکی از خانواده های اصیل و کهن اصفهان دیده به جهان گشود. منزل مسکونی خانوادگی و محل تولد وی یکی از ابنیه های فاخر و مجلل آن شهر بود که به سبک قدیمی و سنتی ایران بنا شده بود و بعد ها به بیمارستان احمدی تبدیل شد. جد پدری مهندس رستگار حاج میرزا محمد هادی جواهری اولین وکیل اصفهان در دوره نخست مجلس شورای ملی پس از پیروزی انقلاب مشروطه بود. تحصیلات اولیه مهندس رستگار مکتب خانه ای بود. او در سن ۱۴ سالگی همراه برادرش دکتر رضا رستگار برای ادامه تحصیل به تهران اعزام شد و مدتی بعد وارد مدرسه دارالفنون شد. این مرد خود ساخته از نبوغ خاصی برخوردار بود و همه چیز را به سرعت یاد می گرفت او حتی در برخی زمینه ها به تدریس هم کلاسی های هم سن و سال و حتی بزرگ تر از خود می پرداخت.

وی پس از دو سال تحصیل در دارالفنون با وجود پایان ندادن تحصیلات متوسطه با قبولی در امتحانات اعزام محصل به خارج و احراز رتبه اول، در سن ۱۶ سالگی برای ادامه تحصیل عازم فرانسه شد. رستگار جوان ترین محصل اعزامی ایرانی آن زمان به اروپا بود. او در فرانسه در مدارس و دانشگاه های نانت و سوربون در رشته لوکوموتیو سازی و کشتی سازی تحصیل کرد. مهندس رستگار در دوران اقامت خود در پاریس به کار مشغول شد و پس از ۱۹ سال به ایران بازگشت. مهندس رستگار پس از بازگشت به ایران در دانشگاه جنگ و دانشکده ی فنی تهران به تدریس پرداخت. برای اولین بار جعبه دنده ی اتومبیل در کلاس درس ایشان توسط دانشجویان او ساخته شد و بسیاری از شاگردان او به رشته های صنایع سنگین کشیده شدند. وی در عین حال در اداره ی راه آهن نیز به عنوان مهندس فنی اشتغال داشت و پس از مدتی به ریاست اداره فنی راه آهن مرکز رسید و در تاسیس مدرسه فنی راه آهن نیز مشارکت داشت.

مهندس رستگار بر روی بیش از صد معدن مختلف در سراسر ایران اهتمام ورزیده و به سرمایه گذاری میادرت کرد. که از آن جمله می توان به: معدن کوشک در بافق یزد، معدن نخلک در انارک اصفهان، معدن خانه ی سرمه در نجف آباد اصفهان معدن فیض آباد ناین، زیرکان در بافق یزد، معادن لکان حسین آباد دره نقره در اراک، معدن چاه گز بابکریا، معدن اردکان یزد، مهدی آباد یزد، قلعه زری در حد فاصل زنجان به تبریز ، معدن استرانسیوم در کویر ورامین و معدن بزرگ انگوران زنجان اشاره کرد.

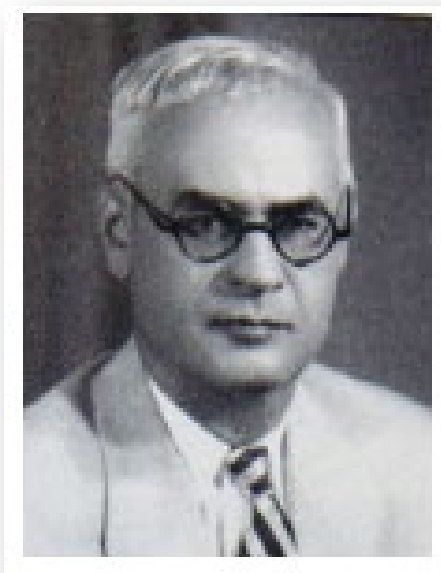
زنده یاد مهندس علی زاهدی

مرحوم مهندس علی زاهدی تجربی در هفتم فروردین ۱۲۷۵ در تهران متولد گردید. ر چهارسالگی از نعمت داشتن پدر محروم شد و در سن شانزده سالگی دوره متوسطه را به پایان رساند در حالی که در دروس ریاضی، انشاء، خط و زبان فارسی و فرانسه سرآمد بود. هوشی تیز و حساسیتی ژرف داشت، کنجکاو، دقیق و عمیق بود و با شوری مقاومت ناپذیر در یادگیری، گویی همه اینها تمهیدی بود تا مردی از تبار بزرگان از دل آن برآید و ببالد. ند نویسی در مجلس اولین شغل وی در هجده سالگی بود که در کنار آن به تحصیلات خود در کلاس مهندسی دارالفنون ادامه داد و در سال ۱۲۹۶ گواهی نامه این کلاس را دریافت داشت. به فاصله چندی به عنوان مهندس در شهرداری مشغول کار گردید و توجه و تمرکز او هنگام تفکر و تعمق به قدری بود که خود را فراموش کرد.

اندوخته ای که فراهم آورده بود به یکی از آرزوهایش که رفتن به ممالک مترقی به شوق آموختن بود جامه عمل پوشاند، به این منظور در سال ۱۳۰۳ عازم فرانسه شد و در کمتر از يك سال امتحانات مشکل ورودی مدرسه معدن (اکل دمنین) پاریس را گذراندید و با موفقیت دوره دانشگاه را طی نمود. در سال ۱۳۰۸ فارغ التحصیل شد و پس از کسب تجربیات عینی و عملی در معادن چند کشور در سال ۱۳۰۹ به ایران مراجعت نمود، بی درنگ در وزارت اقتصاد ملی مشغول شد و نخستین مطالعات خود را در مورد کشف و نقشه برداری از معادن شروع نمود و سپس به ریاست اداره معادن برگزیده شد. به دلیل نبود منابع مالی دست به استخراج ذغال سنگ از معادن شمشک و گاجره و فروش آن زد و به این وسیله مخارج اداره معادن را تامین کرد. تدریس در دانشکده کشاورزی دیگر اشتغال این اسوه تلاش بود، در ضمن معدن شمشک مرکزی شد برای پرورش نخستین استادکاران و کارگران معدن به سبک جدید معدن کاری و بدین ترتیب معدن کاری نوین در ایران توسط مهندس زاهدی به پیش رفت. با تلاش وی مواد اولیه و سوخت کارخانه ذوب آهن با سرعتی خیره کننده مورد بهره برداری قرار گرفت و مصرف ۲۰ سال کارخانه ذوب آهن پیشاپیش آماده گردید. ذغال سنگ از گاجره و شمشک تامین شد و سنگ آهن در سمنان و زنجان به بهره برداری رسید و سایر ملزومات کانی مورد نیاز ذوب آهن در قصر فیروزه و سرخه حصار استخراج شد و به دنبال این اقدامات شگرف، معادن مس در جنوب سبزوار و زنجان کشف و راه اندازی گردید. خاک نسوز از معدنی در غنی آباد و منیزیت از فرمان و سیلیس آمورف در قزوین بهره برداری شد.

اینها بخشی از تلاشهای مهندس زاهدی مرد عرصه صنعت ایران بود که باید به این کارنامه درخشان اداره اکتشاف، آزمایشگاه شیمی و سنگ شناسی و فسیل شناسی و موزه زمین شناسی و کوره های آزمایش را نیز افزود. در سال ۱۳۲۲ از اداره معادن به وزارت پیشه و هنر رفت و با مطالعه صنایع جدید ایران و ارزیابی آن به تالیف کتاب صنایع ایران بعد از جنگ اقدام نمود. در سن ۴۵ سالگی با فروش خانه مسکونی و کمک تني چند از دوستان با سرمایه یکصد و بیست هزار تومان شرکت میناک را بنیاد نهاد و سپس کارخانه میکرومات دوسود و بیکربنات دو پتاس را راه اندازی نمود و برای اولین بار در ایران در عین ناباوری خارجی ها، به تولید محصولات فوق اقدام نمود.

با همه مشکلات و مرارت های اول کار، بالاخره بعد از شش سال مبارزه، کارخانه سیمان مشهد با موفقیت به بهره برداری رسید اما با به کار افتادن چرخهای کارخانه قلب سرشار از زندگی دیگر نمی طپید، تا ساعت ۹:۳۰ صبح روز دوشنبه هشتم بهمن ماه ۱۳۳۵ که سکنه مغزی بر وی عارض شد، در دفترش کارش مشغول کار بود.

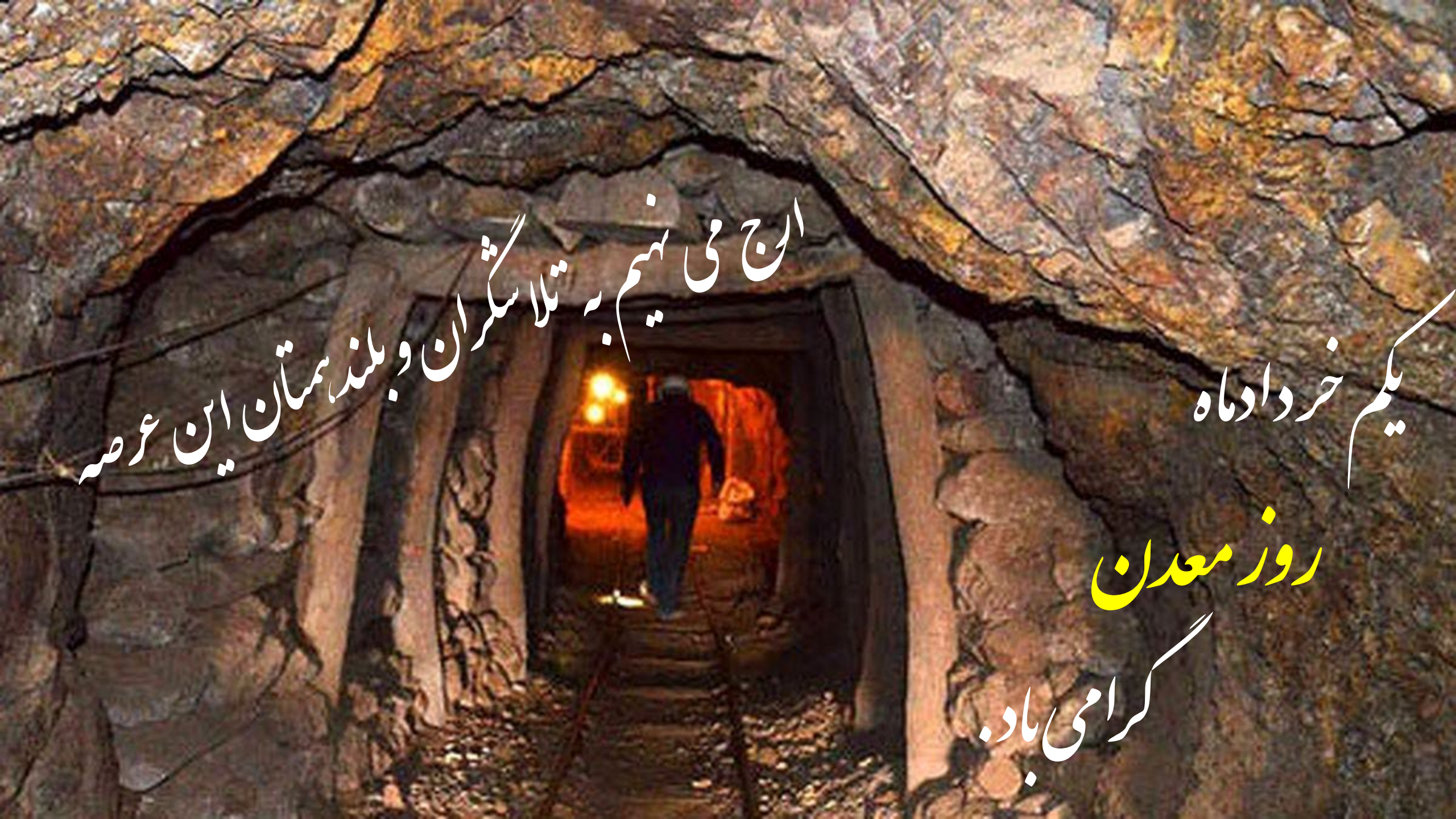

زنده یاد مهندس محمد زاوش

یکی از شریفترین خدمتگزاران این آب و خاک مهندس محمد زاوش بود که در سال ۱۲۹۲ در تهران بدنیا آمدند. ایشان از نخستین فارغ التحصیلان رشته مهندسی معدن دانشگاه تهران بودند. ایشان در موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران برای کانی های صنعتی منشا خدمات بسیار بعنوان ریاست کمیسیون های تخصصی مانند اهن، دولومیت و منیزیت شدند. همچنین ایشان روی متون قدیمی در مورد معدنکاری بسیار کار نموده و بسیاری از معادن متروکه ایران را به وزارتخانه معرفی نمودند که در سال های بعد بسیاری از آنها فعال شده و باعث خیر و برکت در نقاط گوناگون میهنمان گردیدند. ماحصل این کار در کتاب سترگ کانی شناسی در ایران قدیم منتشره در سال ۱۳۴۷ آورده شده است.

سوانح کاری و سختی کار در معدنکاری سبب شد که مرحوم زاوش به بحث رسیدگی به وضعیت کارشناسان و کارگران و بیمه همگانی و نیز تسهیلات درمانی توجه زیادی داشته باشد. بر این اساس ایشان سال های زیادی به عنوان مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی مسوولیت را برعهده گرفت و تلاش زیادی برای توسعه فیزیکی این سازمان با احداث شعب مختلف و درمانگاه ها در شهرهای مختلف داشت. زاوش در دورانی که سازمان تامین اجتماعی با تغییر نام و کارکرد تا حد یک صندوق تنزل یافته بود در تامین اجتماعی فعالیت نداشت اما در سال ۱۳۵۷ با بازگشت سازمان تامین اجتماعی مدیریت عاملی این سازمان را برعهده گرفت. یکی از مهم ترین فعالیت های مهندس زاوش تدوین اصل ۲۹ قانون اساسی است. به گفته دکتر خسرو سعیدی، در آخرین فرصت تدوین قانون اساسی و تنها ظرف دو ساعت ضرورت حمایت ها و مسائل تامین اجتماعی تهیه و به کمیسیون تدوین قانون اساسی فرستاده شد که به عنوان اصل ۲۹ در قانون اساسی گنجانده شد. دهه چهارم تحولات تامین اجتماعی مرهون فعالیت های وی و تیم همکارانش در این ایام می باشد. اقداماتی همچون شروع فعالیت بانک رفاه کارگران، حذف واژه کارگران از نام سازمان و عنوان قانون بیمه های اجتماعی و شمول این قانون به عموم افراد (به جز کسانی که تابع کشوری یا مقررات خاص بیمه ای بودند) تسری یافت. رشد تعداد واحدهای سازمان از ۹ واحد اجرایی به ۳۸ واحد اجرایی و همچنین رشد تعداد کارکنان این سازمان طی دوره مذکور از ۴۵۰ نفر به ۳۴۴۸ نفر رسیده است. تاسیس شعبه کرمان، ساری، کرمانشاه، بابل، تنکابن، تاسیس شرکت خانه سازی ایران با هدف ساخت و ساز واحدهای مسکونی ارزان قیمت برای کارگران و کشاورزان و با سرمایه گذاری مشترک بانک رفاه کارگران و صندوق تامین اجتماعی، تصویب قانون بیمه های اجتماعی روستائیان و تصویب آیین نامه استخدامی سازمان بیمه های اجتماعی از زحمات این مرد بزرگ ناشی می شوند. این خدمتگذار صدیق در سن هفتاد سالگی درگذشت.

الجمعی نهم بہ تلاشگران و بلندمستان این عرصہ

یکم خردادماه

روز معدن

گرامی باد.

Info.

Prepared by: Kamran Khodaparasti
Publication date: May 2024

 kkhodaparasti@yahoo.com
 kamrankhodaparasti.ir
 Kamran Khodaparasti

Ref.

Zarmesh Mining and Commercial Group